

OBSAH

I. ÚVOD

1	Historie chirurgie očníce (<i>P. Matoušek, P. Diblík, R. Lipina</i>)	24
1.1	Historie chirurgie očníce do 19. století	24
1.2	Historie 20. a 21. století	25
1.3	Chirurgie očníce v českých zemích	26
2	Epidemiologie patologií očníce (<i>T. Krejčí, P. Matoušek, M. Obšiváč</i>) ...	27
2.1	Úvod	27
2.2	Epidemiologie lézí očníce	27
2.3	Epidemiologie jednotlivých lézí	29

II. ANATOMIE A PATOLOGIE OČNICE

3	Chirurgická anatomie očníce (<i>L. Čábalová, P. Matoušek, A. Kopecký, T. Krejčí, P. Kántor, J. Lubojacký</i>)	38
3.1	Kostní anatomie očníce	38
3.2	Periorbita a septa očníce.....	42
3.3	Svaly, nervy a cévy očníce	44
3.4	Slzný aparát	52
3.5	Oční víčka a spojivka	53
3.6	Topografické vztahy očníce.....	54
4	Patologická anatomie očníce (<i>P. Buzrla, J. Laco</i>)	59
4.1	Nenádorové léze	59
4.2	Nádory	61

III. DIAGNOSTIKA

5	Klinické projevy onemocnění očníce (<i>P. Čelakovský, N. Jirásková, P. Matoušek</i>)	78
5.1	Bolest.....	78
5.2	Změny periorbitálních a adnexálních struktur	79
5.3	Změny polohy a postavení očních bulbů	85
5.4	Poruchy hybnosti očních bulbů	89
5.5	Poruchy zrakové funkce	90
5.6	Nitrooční změny	92

5.7	Celkové příznaky a symptomy postižení dalších orgánů.....	93
6	Diagnostické metody onemocnění očnice (<i>N. Jirásková, V. Veliká, J. Kadlecová, P. Čelakovský</i>).....	94
6.1	Klinické vyšetření.....	94
6.2	Vyšetření zrakové ostrosti	94
6.3	Vyšetření zorného pole	95
6.4	Vyšetření postavení očních bulbů.....	96
6.5	Vyšetření pohyblivosti očních bulbů a diplopie	96
6.6	Vyšetření nitroočního tlaku	97
6.7	Nitrooční vyšetření a vyšetření očního pozadí.....	98
6.8	Vyšetření zornic	99
6.9	Vyšetření slzení a slzných cest	99
6.10	Vyšetření dutiny nosní a ústní	101
7	Zobrazovací vyšetření (<i>J. Dědková, V. Chrobok, P. Eliáš, J. Žižka, J. Kopřiva, P. Čelakovský, J. Mičaník, P. Hanzlíková</i>)	103
7.1	Zobrazovací techniky	103
7.2	Radiodiagnostika chorob očnice	107
8	Diferenciální diagnostika onemocnění očnice (<i>A. Kopecký, P. Diblík, J. Němčanský, P. Matoušek</i>)	127
8.1	Vznik a průběh	127
8.2	Anamnéza	128
8.3	Lokalizace	128
8.4	Klinické projevy	130
8.5	Funkční a neurosenzorické projevy.....	132
8.6	Zobrazovací metody v diferenciální diagnostice	134
8.7	Histologické vyšetření	135
IV.	LÉČBA – OBECNÁ ČÁST	
9	Konzervativní léčba (<i>N. Jirásková, A. Kopecký, F. Gabalec, P. Matoušek</i>)	140
9.1	Infekční zánětlivá onemocnění.....	140
9.2	Zánětlivé pseudotumory	141
9.3	Endokrinní orbitopatie.....	142
10	Indikace k operaci (<i>P. Diblík, A. Kopecký, P. Matoušek</i>)	144
10.1	Úrazy očnice.....	144

10.2	Infekční záněty očníce.....	148
10.3	Neinfekční záněty očníce	149
10.4	Endokrinní orbitopatie.....	149
10.5	Nádory a nenádorové léze očníce	150
11	Principy chirurgie očníce (<i>R. Lipina, P. Matoušek, T. Paleček</i>)	153
11.1	Předoperační zhodnocení a indikace	153
11.2	Volba operačního přístupu.....	154
11.3	Operační technika.....	154
11.4	Mezioborová spolupráce	157
V.	CHIRURGICKÉ PŘÍSTUPY DO OČNICE	
12	Rozdělení chirurgických přístupů do očníce (<i>R. Lipina, P. Matoušek</i>)	162
12.1	Přední přístupy.....	164
12.2	Přední endoskopické přístupy	167
12.3	Laterální přístup.....	167
12.4	Transkraniální přístupy.....	169
12.5	Transnazální endoskopické přístupy	169
13	Přední přístupy do očníce (<i>P. Diblík, P. Matoušek</i>).....	171
13.1	Přední horní orbitotomie	172
13.2	Přední mediální orbitotomie.....	173
13.3	Přední dolní orbitotomie.....	174
13.4	Přední laterální orbitotomie.....	175
13.5	Transantrální orbitotomie	176
14	Přední endoskopické přístupy do očníce (<i>P. Matoušek, R. Lipina</i>)	177
14.1	Přední horní endoskopická orbitotomie	179
14.2	Přední mediální endoskopická orbitotomie	179
14.3	Přední dolní endoskopická orbitotomie.....	180
14.4	Přední laterální endoskopická orbitotomie.....	181
15	Laterální přístup do očníce (<i>P. Diblík, R. Lipina</i>).....	183
15.1	Indikace a chirurgická technika.....	183
15.2	Komplikace.....	186
16	Transkraniální přístupy do očníce (<i>R. Lipina, M. Vaverka, S. Szathmaryová</i>)	187
16.1	Frontolaterální kraniotomie	188

16.2	Subfrontální kraniotomie (frontální unilaterální přístup).....	189
16.3	Bifrontální kraniotomie	190
17	Transnazální endoskopické přístupy do očnice (<i>P. Matoušek, R. Lipina</i>)	192
17.1	Indikace	192
17.2	Chirurgická technika.....	195
17.3	Chirurgie periorbity	198
17.4	Intraorbitální léze.....	199
17.5	Dekomprese optického nervu.....	200
17.6	Rekonstrukce	200
18	Exenterace očnice (<i>J. Mazánek, P. Matoušek</i>).....	202
18.1	Indikace	203
18.2	Technika provedení	204
19	Dekomprese očnice (<i>J. Plzák, P. Matoušek</i>)	209
19.1	Indikace	209
19.2	Laterální kantotomie a kantolýza	210
19.3	Dekomprese mediální a dolní stěny	211
19.4	Dekomprese zevní stěny očnice	213
19.5	Komplikace.....	213
20	Dekomprese optického nervu (<i>J. Plzák, A. Vlasák, P. Matoušek</i>)	215
20.1	Indikace	215
20.2	Endoskopická transnazální dekomprese	216
20.3	Dekomprese transkraniálním přístupem	218
21	Technické vybavení (<i>R. Salzman, P. Čelakovský, K. Skorkovská, T. Krejčí, A. Kopecký</i>).....	220
21.1	Instrumentárium pro transnazální endoskopické přístupy	220
21.2	Instrumentárium pro zevní přístupy	222
21.3	Instrumentárium pro specifické zákroky.....	225
21.4	Peroperační navigace.....	227
VI.	LÉČBA – SPECIÁLNÍ ČÁST	
22	Záněty očnice (<i>V. Chrobok, P. Čelakovský, J. Dědková, J. Pavlíček</i>)	232
22.1	Etiologie	232
22.2	Klasifikace.....	233

22.3	Diagnostika	237
22.4	Léčba	238
23	Mukokély a pseudotumory očnice (<i>P. Matoušek, A. Kopecký, J. Němčanský, M. Masárová</i>)	242
23.1	Mukokéla	242
23.2	Encefalokéla, meningoencefalokéla	244
23.3	Zánětlivý pseudotumor	245
24	Poranění očnice (<i>K. Klíma, V. Vlachopoulos, V. Machoň, L. Mencl, J. Šebek, R. Foltán, R. Lipina, P. Čelakovský</i>)	250
24.1	Poranění měkkých struktur	250
24.2	Poranění kostěných struktur orbity	251
25	Onemocnění slzných cest (<i>P. Komínek, S. Červenka, P. Matoušek</i>)	265
25.1	Symptomatologie a základní vyšetření	265
25.2	Základní klinické jednotky	269
25.3	Úrazy slzných cest	274
26	Endokrinní orbitopatie (<i>F. Gabalec, P. Čelakovský, M. Macháčková</i>)	276
26.1	Patogeneze	276
26.2	Symptomatologie	278
26.3	Diagnostika	281
26.4	Léčba	283
27	Primární intraorbitální nádory (<i>P. Matoušek, J. Němčanský, A. Kopecký, R. Lipina</i>)	288
27.1	Stanovení diagnózy	289
27.2	Klasifikace nádorů	290
27.3	Cévní nádory	291
27.4	Nádory slzné žlázy	292
27.5	Gliom optického nervu	293
27.6	Meningeom pochvy optického nervu	295
27.7	Mezenchymální nádory	295
27.8	Dermoid a epidermoid	297
28	Primárně extraorbitální nádory (<i>P. Matoušek, J. Němčanský, A. Kopecký, R. Lipina</i>)	299
28.1	Kostní nádory	300
28.2	Nádory sinonazální oblasti a nosohltanu	301

28.3	Intrakraniální nádory	307
28.4	Nádory spojivky, kůže víček a obličeje.....	307
28.5	Nádory očního bulbu	310
28.6	Metastatické nádory očnice	311
29	Vrozené choroby orbity (<i>D. Tomčíková, B. Bušányová, A. Gerinec, J. Pavlíček</i>)	313
29.1	Vrozené anomálie kostěných struktur orbity	313
29.2	Anomálie měkkých orbitálních struktur.....	319
29.3	Rekonstrukcia anoftalmickej orbity	323
VII.	POOPERAČNÍ A NÁSLEDNÁ LÉČBA	
30	Anesteziologický management chirurgie očnice (<i>O. Jor, M. Kutěj, J. Máca</i>).....	332
30.1	Kontrola intrakraniálního tlaku	333
30.2	Kontrola nitroočního tlaku	334
30.3	Prevence pooperační nauzey a zvracení.....	334
30.4	Kontrolovaná hypotenze.....	335
30.5	Okulokardiální reflex.....	335
30.6	Regionální anestézie	335
31	Ošetrovatelská péče a prevence onemocnění očnice (<i>J. Mejzlík, J. Škvrňáková, P. Hegerová Matulová</i>)	337
31.1	Příjem nemocného	337
31.2	Předoperační příprava.....	339
31.3	Činnost sestry na operačním sále	340
31.4	Ošetrovatelská péče o nemocné v pooperačním období	340
31.5	Operační komplikace z pohledu ošetrovatelství	341
31.6	Ošetřování nemocného a převazy	342
31.7	Dispensární péče	343
31.8	Ošetrovatelské diagnózy.....	343
31.9	Prevence onkologických onemocnění očnice	344
32	Rehabilitační a protetická péče (<i>H. Hubálková, J. Rosický</i>)	346
32.1	Rehabilitace a cíle protetické rekonstrukce.....	346
32.2	Faktory ovlivňující protetickou rekonstrukci	347
32.3	Vyšetření pacienta a stanovení plánu rehabilitační a protetické péče.....	348

32.4	Materiály používané ke zhotovení epitéz.....	351
31.5	Odevzdání epitézy a poučení pacienta	352
33	Pooperační péče (<i>B. Gál, L. Hanák, J. Hanák, M. Formánek</i>)	354
33.1	Všeobecná pooperační péče	354
33.2	Monitoring časných komplikací.....	355
33.3	Lokální pooperační péče	357
33.4	Pooperační oftalmologické vyšetření.....	359
33.5	Medikamentózní léčba.....	360
33.6	Režimová opatření.....	361
34	Neoperační léčba nádorů (<i>J. Cvek, L. Knybel, L. Molenda</i>)	363
34.1	Základní principy nechirurgické léčby nádorů	363
34.2	Neoperační léčba primárních nádorů očníce.....	367
34.3	Neoperační léčba metastáz do očníce.....	370
34.4	Neoperační léčba nádorů s propagací do očníce	370
35	Poučení pro praxi (<i>P. Matoušek, R. Lipina, P. Čelakovský, P. Diblík, P. Komínek, V. Chrobok</i>).....	377
35.1	Multidisciplinární spolupráce.....	377
35.2	Anatomie a patologie očníce	378
35.3	Diagnostika onemocnění očníce.....	378
35.4	Indikace chirurgie očníce	379
35.5	Principy chirurgie očníce a používané přístupy	381
35.6	Pooperační péče.....	382
 VIII. PŘÍLOHY		
	Slovníček základních pojmů (<i>J. Lubojacký, M. Obšiváč</i>)	384
	Slovníček jmen (<i>M. Masárová, P. Kántor</i>).....	397
	Doporučená literatura	414
	O autorech.....	415
	Seznam tabulek.....	421
	Seznam obrazové dokumentace.....	422
	Seznam zkratk	427
	Rejstřík.....	430
	Souhrn	436
	Summary	437